

Albert Camus

1913 – 1960

Francuski pisarz, dramaturg, eseista i reżyser teatralny. Czołowy reprezentant egzystencjalizmu w literaturze. Camusa uważa się również za jednego z najwybitniejszych intelektualistów Europy w drugiej połowie XX wieku. Urodził się w biednej rodzinie potomków europejskich osadników i wychował na przedmieściach stolicy kraju, Algieru. W 1957 otrzymał literacką Nagrodę Nobla za „ogromny wkład w literaturę, ukazującą znaczenie ludzkiego sumienia”. Trzy lata później – w wieku czterdziestu sześciu lat – zginął w wypadku samochodowym, gdy wracał do Paryża wraz z przyjacielem i wydawcą Michélem Gallimardem. W torbie miał niedokończony szkic powieści *Pierwszy człowiek*.

Arthur Conan Doyle

Nie idź za mną, bo nie umiem prowadzić. Nie idź przede mną bo mogę za Tobą nie nadążyć. Idź po prostu obok mnie i bądź moim przyjacielem.

Żyć i umierać dla tego, co się kocha, tylko to mnie interesuje.

Raczej umrzeć stojąc niż żyć na kolanach.

W ludziach więcej rzeczy zasługuje na podziw, niż na pogardę

Kocham noc i niebo, o wiele bardziej niż ludzkich bogów

Albert Camus urodził się w rodzinie potomków europejskich osadników. Wychował się w biednej, niepiśmiennej rodzinie żyjącej na przedmieściach stolicy kraju, Algieru. Jego matka, Catherine, była z pochodzenia Katalonką. Jej rodzina wyemigrowała do Algierii w połowie XIX wieku, z hiszpańskiej wyspy Minorca w archipelagu Balearów. Ojciec pisarza, Lucien, był robotnikiem. Jego przodkowie przybyli do Algierii zapewne wkrótce po 1830 i należeli do grupy pierwszych francuskich osadników w północnej Afryce. Gdy Camus miał niespełna rok, w Europie wybuchła pierwsza wojna światowa. Ojciec zginął w walce z Niemcami w bitwie nad Marną w 1914. Camus zdobył wykształcenie dzięki wychowawcy, który po długich staraniach uzyskał dla niego stypendium naukowe. Duże znaczenie miała w jego życiu znajomość z profesorem Louisem Germainem, który zachęcał młodego Alberta do nauki i podsuwał mu klasyczne dzieła literatury (pod wpływem jednej z tych lektur – Żywotów Cezarów Swetoniusza – Camus napisze później dramat Kaligula). W 1932 zdał maturę i rozpoczął naukę na Uniwersytet w Algierze, gdzie studiował filozofię i historię kultury antycznej. Kilka lat później zaczęły się jego pierwsze związki z polityką i dziennikarstwem. Na krótko wstąpił do Francuskiej Partii Komunistycznej, z której został jednak wydalony z powodu zbyt dużej różnicy zdań. Od 1937 do 1940 pracował jako dziennikarz w antykolonialnym dzienniku Alger *Républicain*. Mniej więcej w tym samym okresie rozpoczęła się jego przygoda z teatrem. W 1936 wraz z przyjaciółmi założył bowiem „Théâtre du Travail” (Teatr Pracy), którego pierwsze przedstawienie (grano wówczas *Czas pogardy* André Malraux; później wystawiano tam Ajschylosa, Gorkiego i innych) okazało się wielkim sukcesem. Po jego rozwiązaniu Camus założył kolejny teatr o nazwie „L'Équipe”. Camus wyjechał do Paryża w 1940, po ostrej krytyce jego artykułu. Gdy miasto zdobyli Niemcy, przeniósł się do Lyonu, a stamtąd powrócił na krótko do Algierii i zamieszkał w Oranie. W 1942 przyjechał na stałe do Paryża i już nigdy nie powrócił do swojej ojczystej Algierii. W stolicy Francji Camus wspólnie z Pascalem Pia redagował podziemne czasopismo

„Combat”. W tym okresie zaprzyjaźnił się z Jean-Paulem Sartrem. Przyjaźń ta urwała się po cyklu artykułów Camusa, które poróżniły go z obozem sławnego filozofa; wpływ jej był jednak na tyle silny, że zaczęto przypisywać Camusowi egzystencjalizm, przed czym on sam zaciekle się bronił. W 1947 ostatecznie odciął się od dziennikarstwa i polityki, by móc w pełni oddać się teatrowi i pisarstwu. Wyjątek stanowi zbiór esejów Człowiek zbuntowany, w którym – wbrew modzie panującej wśród francuskich intelektualistów – poddał surowej krytyce stalinizm i ujawnił mało znane na Zachodzie fakty dotyczące masowych zbrodni komunistycznych w ZSRR. Całą twórczość Camusa można dzielić według wielu kryteriów, z których najbardziej chyba znane są dwa tryptyki: Mit Syzyfa, do którego zaliczają się Mit Syzyfa, Obcy i Kaligula, oraz Mit Prometeusza: Człowiek zbuntowany, Dżuma, Nieporozumienie. Poglądy Camusa ewoluują od postawy buntu i heroicznego trwania, które jest tematem Mitu Syzyfa, aż do głębokiego humanizmu, któremu najpełniejszy wyraz daje w Dżumie. Postacie Kaliguli oraz Meursaulta, bohatera Obcego, ukazują nie tylko konfrontację żelaznej logiki z ludzką zmysłowością i tak łatwo przyjmowanym światem, lecz odsłaniają dalsze źródła samotności człowieka; są istnymi dziełami o trwaniu nade wszystko. Obaj bohaterowie w końcu pragną śmierci, gdyż właśnie ona prowadzi do ich zwycięstwa – pojednania ze światem. Postrzegani jako szaleńcy, wykluczeni ze społeczeństwa czy to z powodu znikomości (Meursault), czy też wielkości (Kaligula) odgrywanej roli, porównani zostają do Syzyfa. Dramat Syzyfa nie polega na wiecznym trwaniu jego mozołu, ale na jego świadomości, na świadomości wiecznej porażki. Paradoksalnie, na tym też polega jego wielkość i bohaterstwo. Nawiązania do tego tematu można odnaleźć np. w Dżumie czy w przemówieniu, które Camus wygłosił po odebraniu Nagrody Nobla. Obraz bohaterów diametralnie zmienia się w drugim tryptyku, do którego należy Dżuma. Dominujące w utworze postacie – doktor Rieux (będący zresztą alter ego Camusa) i Tarrou – prezentują głębokie zaangażowanie w sprawy człowieka. Jedynym wyznacznikiem

moralności jest zwykła uczciwość. Ona to każe przede wszystkim bronić człowieka i, co za tym idzie, nie zgadzać się na zło. Innym tematem w twórczości Camusa jest osamotnienie człowieka wobec jego otoczenia, niemożność zrozumienia jego zamierzeń i intencji, niesłuszna ich interpretacja, nadinterpretacja nieraz; w efekcie ucieczka od człowieczeństwa – a to przecież jest dla Camusa dżumą. W 1957 otrzymał literacką Nagrodę Nobla za „ogromny wkład w literaturę, ukazującą znaczenie ludzkiego sumienia”. We Francji, gdzie Camus zyskał ogromną popularność, pisarz był pod koniec życia stale atakowany – za brak reakcji na wojnę w ojczystej Algierii, za brak zaangażowania lewicowego, za niemoralność jego książek. Trzy lata po otrzymaniu Nagrody Nobla Camus – w wieku 46 lat – zginął w wypadku samochodowym, gdy wracał do Paryża wraz z przyjacielem i wydawcą Michele Gallimardem. W torbie miał niedokończony szkic powieści Pierwszy człowiek.

<https://lubimyczytac.pl/>

Multimedia:

- Jaki jest SENS ŻYCIA wg Alberta Camusa?

<https://www.youtube.com/watch?v=ZdGbgKqLLhs>

Czas: 7:43

- Albert Camus i człowiek absurdalny

https://www.google.com/search?client=firefox-b-e&sa=X&sca_esv=b1fee88160692013&cs=0&udm=7&q=camus&ved=2ahUKEwjXkdeN2bOKAxW6JRAIHUu4AzcQ8ccDegUIkQEQA&biw=1280&bih=899&dpr=1#fpstate=ive&vld=cid:1ce6534a,vid:pzU6WRmyzOE,st:0

Czas: 13:41

- Dlaczego czasami warto być niegrzecznym? Albert Camus o potrzebie buntu.

<https://www.youtube.com/watch?v=Gccu8SpckWM>

Czas: 22:41

- PREMIERA: „Obcy” Albert Camus

<https://www.youtube.com/watch?v=NojOYUqeR28>

Czas: 1:04:40

- Albert Camus. Poznaj pełną sprzeczności sylwetkę najmłodszego Noblisty i jego mroczne proroctwo.

<https://www.youtube.com/watch?v=ZCoECu8nsyc>

Czas: 16:42

- Albert Camus - Obcy (L'Étranger) 1942/2021 AUDIOBOOK ½

<https://www.youtube.com/watch?v=OzgDMQzybhA>

Czas: 1:34:04

- Albert Camus - Obcy (L'Étranger) 1942/2021 AUDIOBOOK 2/2

<https://www.youtube.com/watch?v=t45gAQ98-Rw>

Czas : 1:45:48

- Lektura szkolna. Albert Camus "Dżuma" audiobook

Cały audiobook dostępny w aplikacji Empik Go: www.empik.com/go

<https://www.youtube.com/watch?v=rBORhPLkOQ8>

Czas: 52:47

- 100 "Dżuma" Alberta Camusa - omówienie lektury na szczycie Bramy Krakowskiej

<https://www.youtube.com/watch?v=WvAQze5NikM>

Czas: 11:11

- „Dżuma” - streszczenie i opracowanie w pigułce [#matura2022](#)
[#matura2023](#) [#maturazpolskiego](#)

<https://www.youtube.com/watch?v=-vMHa2SeAoQ>

Czas: 20:41

